

รายงานการศึกษาทางวิชาการด้านป่าชุมชน

เรื่อง

การใช้ประโยชน์พื้นที่ และผลผลิตป่าชุมชน

บ้านหนองคำ ตำบลนาม่อง อำเภอกุศบาก จังหวัดสกลนคร

A Case Study of Utilization of Community Forest Products

at Nongkah, Namong Sub-District

Kudbag District, Sakon Nakorn Province

โดย

นางสาวฟากสวาสดี ภูผาใจ

นักวิชาการป่าไม้ 4

สำนักงานป่าไม้จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2546

บทคัดย่อ

ในการศึกษา การใช้ประโยชน์พื้นที่และผลผลิตป่าชุมชน บ้านหนองคำ ตำบลนาม่อง อำเภอกุดบาก จังหวัดกถนกร นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพทั่วไปและผลผลิตของป่าชุมชน ข้อมูลพื้นฐานและสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนบ้านหนองคำ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสหรือบุคคลในครัวเรือน ในหมู่บ้านรอบป่าชุมชนบ้านหนองคำ จำนวน 3 หมู่บ้าน จำนวน 285 ครัวเรือน โดยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้วิธีทางสถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆกับตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical package for social science) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 285 ครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 57.5) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 42.5) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46 — 55 ปี (ร้อยละ 50.20) มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 77.50 โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ต่ำกว่า 5 คน ร้อยละ 82.10 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 88.77) และมีรายได้ต่อปีในรอบปีที่ผ่านมาต่ำกว่า 35,000บาท การรับรู้ข่าวสารด้านป่าไม้ ส่วนใหญ่ได้รับรู้จากผู้นำชุมชน ร้อยละ 40.00 มีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและพัฒนาท้องถิ่น เป็นประจำ ร้อยละ 40.35 และเคยพบปะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ร้อยละ 78.25 การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ส่วนใหญ่เข้าไปใช้ประโยชน์ (ร้อยละ 66.67) โดยประชากรส่วนใหญ่ไม่มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน (ร้อยละ 90.88) แต่ข้อจำกัดที่มากที่สุด คือ บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ประโยชน์ ร้อยละ 5.26 สำหรับความต้องการการสนับสนุนจากกรมป่าไม้นั้น มีความต้องการงบประมาณมากที่สุด ร้อยละ 95.09 รองลงมา คือ การจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับป่าไม้ ร้อยละ 89.12 และศึกษาดูงานป่าชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ร้อยละ 64.21 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ การมีตำแหน่งในชุมชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มป่าชุมชน และตำแหน่งในการจัดการป่าชุมชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน